

عنوان مقاله:

فرایند تبدیل دو آتشکده به مسجد در ایزدخواست و استخر با استناد به شواهد موجود و منابع تاریخی

محل انتشار:

فصلنامه مطالعات ایران شناسی، دوره 3، شماره 3 (سال: 1396)

تعداد صفحات اصل مقاله: 20

نویسندگان:

حسن کریمیان - دانشیار گروه باستان شناسی دانشگاه تهران

سامان سیدی - دانشجوی کارشناسی ارشد باستان شناسی دانشگاه تهران

خلاصه مقاله:

در میان شاخه های مختلف معماری، ساخت بناهای مذهبی از جایگاه ویژه ای برخوردار است. با ورود اسلام و تغییرات حکومت و آیین در ایران، کاربرد بناها و نحوه استفاده از آنها تغییر کرد. استان فارس یکی از مناطق مهم ایران است که با ورود اسلام به آن، مسلمانان بر پایه شرع و عقل از آنچه می توانست مفید باشد در این نواحی بهره گرفتند؛ از جمله آنها از ساختمان آتشکده ها برای ایجاد مساجد و محل تجمع مسلمین استفاده می کردند. این نوشتار درصدد است فرایند تبدیل آتشکده های ایزدخواست و استخر به مساجد در سده های نخستین اسلامی در فارس را با تمرکز بر اندام معماری مساجد و شواهد باستان شناسی و قرائن مکتوب، تحلیل و بررسی نماید. روش تحقیق، توصیفی تحلیلی و از نوع مطالعات میدانی بوده و روش جمع آوری اطلاعات کتابخانه ای و میدانی از طریق مشاهده و بررسی و استفاده از نقشه و کروکی می باشد. نتایج این بررسی حاکی از آن است که این دو مسجد، حاصل تغییر کاربری آتشکده به مسجد بوده اند؛ منتها از نظر کیفی و ماهوی فضای آتشکده ها براساس اعتقادات توحیدی منقلب و دگرگون شده اند و در واقع با کمترین تغییرات فیزیکی، تغییرات کیفی مهمی در جهت هماهنگی با اعتقادات توحیدی حاصل آمده است. برای مثال آتش و آتشدان از مرکز و کانون فضای داخلی برداشته شده و ضلع قبله با دیوار و نماد قبله پوشانده شده است و برای باطنی تر شدن فضاهای چهار طاق و عدم توجه به خارج، درگاهها و ایوانها و چپ راهروها و حیاط های داخلی و درها و دیوارهای خارجی افزوده شده و جهت اصلی بنا نیز رو به قبله قرار گرفته است.

کلمات کلیدی:

آتشکده، سده های نخستین اسلامی، مسجد ایزدخواست، مسجد استخر

لینک ثابت مقاله در پایگاه سیویلیکا:

<https://civilica.com/doc/1945193>

